

VESILAIN MUKAINEN LUPAHAKEMUS

Kuulutuksen julkaisupäivä

7.5.2021

Hakemuksen tiedoksisaantipäivä

Hakemuksen tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä päivänä kuulutuksen julkaisemisajankohdasta, eli 14.5.2021.

Hakija Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus, osoite PL 86, 90101 Oulu, puh. 0295 038 000

Asia Hautaperän tekojärven säännöstelyluvan 44/74/I lupaehdon 5.1 muuttaminen ja vesialueen rajan määrittäminen, Haapajärvi

Hakemuksen pääasiallinen sisältö

Kuvaus hankkeesta ja sen vaikutuksista

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus hakee muutosta Pohjois-Suomen vesioikeuden 26.4.1974 antaman Hautaperän altaan, jäljempänä Hautaperän tekojärven säännöstelyä koskevan päätöksen nro 44/74/I lupaehtoon 5.1, jota Pohjois-Suomen vesioikeus on 9.11.1993 antamalla päätöksellä nro 54/93/2 muuttanut. Samalla Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus hakee Hautajärven tekojärven vesialueen rajan määrittämisestä säännöstelyn ylärajalle $N_{43} + 99,50$ m.

Hakijan mukaan ilmastonmuutoksen on ennakoitu aiheuttavan merkittäviä muutoksia Suomen vesistöissä mm. siten, että keskilämpötilan nousun on arvioitu vähentävän lumen kertymää ja siten pienentävän kevättulvia, ja myös kuivat jaksot ja alaiset vedenkorkeudet lisääntyvät. Lisäksi lisääntyvien sateiden myötä vuosittaisten virtaamien on ennustettu keskimäärin kasvavan. Hakijan teettämässä Hautaperän tekojärven padotus- ja juoksutusselvityksessä tarkasteltiin ilmastonmuutoksen vaikutuksia Hautaperän tekojärven säännöstelyyn ja yleensäkin Kalajoen yläosan säännöstelyihin. Tarkastelun tuloksien perusteella voitiin todeta, että Hautaperän tekojärven voimassa olevassa säännöstelyluvassa määrätty kevättulvantorjuntaan tarkoitettu ja päivämäärään sidottu vedenpinnan kevätalennus ei toimi tarkoituksenmukaisesti lumen vähentyessä ja kevättulvan aikaistuessaa.

Hautaperän tekojärven säännöstelyluvan ehtoja tulisi hakijan mukaan muuttaa niin, että ne toimisivat sekä nykyisissä että tulevaisuuden ilmasto-oloissa. Hautaperän tekojärven kevätalennus olisi tarpeen muuttaa ajoitukseltaan joustavammaksi, jotta kevättulvan virtaaman leikkaus sekä jääpatoriskien ehkäisy voidaan ajoittaa oikein. Vähälumisina talvina olisi tärkeää, että kevätalennus voitaisiin tehdä nykyisten lupaehtojen velvoittamaa loivempaan, jotta voitaisiin vähentää riskiä tekojärven vedenkorkeuden jäämisestä liian alhaiseksi kesän alussa. Tämä turvaisi tekojärven nykyiset virkistyskäyttömahdollisuudet ja vaikuttaisi positiivisesti tekojärven ekologiaan.

Säännöstelyn lupaehtoja esitetään muutettavaksi siten, että kevätalennus muutetaan ajankohdaltaan joustavaksi siten, että vedenkorkeuden tulee käydä vähintään nykyisten kevätalennuksen ylärajojen alapuolella aikavälillä 1.3.–15.4, kun lumen vesiarvoennuste on 60 mm tai suurempi. Mikäli ennuste on tätä alhaisempi, noudatetaan tällä aikavälillä esitettyjä ohjeellisia vedenkorkeustasoja kuitenkin Kalajoen jäätilanne huomioiden.

Nykyinen lupaehto ja siihen haettu muutos on toimitettu hakemuksen täydennyksenä (16.11.2020, POPELY/2654/2019), joka on julkaistu internetissä aluehallintoviraston Lupa-Tietopalvelussa.

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus hakee myös vesialueen rajan määrittämisestä säännöstelyn ylärajalle $N_{43} + 99,50$ m, koska vedenkorkeus on lähes koko kasvukauden ajan korkeuden $N_{43} + 99,00$ m yläpuolella ja Hautaperän keskivedenkorkeus $N_{43} + 97,38$ m kuvaa huonosti vesi- ja maa-alueen välistä rajaa. Hakijalla on pysyvä käyttöoikeus korkeuden $N_{43} + 99,50$ m mukaiseen alueeseen.

Hakijan mukaan haetut muutokset vähentävät äkillisiä juoksutustarpeita, kun Hautaperän tekojärven vedenkorkeuden kevätalennus voidaan tehdä joustavasti. Tällöin vedenkorkeuden vaihtelu vähenee Hinkuan voimalaitoksen ja Saarentien sillan välisellä osuudella. Haetut muutokset lupaehtoon kevätalennuksen osalta vaikuttavat hakijan mukaan vain kevätalennuksen tekoajan helmi-huhtikuun vedenkorkeuksiin. Alle $N_{43} + 95,00$ m vedenkorkeuksien ajallinen pysyvyys pienenee hieman, kun muutetun lupaehdon mukaan kevätalennus voidaan ajoittaa paremmin ennen tulvaa. Hakijan mukaan kesän alhaiset vedenkorkeustasot tulevat nousemaan merkittävästi ilmastonmuutosjaksolla (2010–2039) lupaehdon muutoksen jälkeen verrattuna nykyiseen lupaehdon tilanteeseen. Hakijan mukaan lupaehdon muutosten vaikutukset virtaamiin ovat hyvin maltillisia. Loivennetulla kevätalennuksella juoksutukset voidaan tehdä helmi-maaliskuussa maltillisemmin ja juoksutukset pienenevät nykytilanteeseen verrattuna. Lupaehdon muuttamisen myötä uutta veden alle jäävää aluetta ei synny eikä ranta-alueiden vettymistilanne muutu. Hakija on arvioinut lupaehdon muutoksen kokonaisvaikutukset Oksavan, Padingin ja Hamarin voimalaitoksiin pieniksi ja lähelle neutraalia. Hakijan mukaan tekojärven vedenpinnan kevätalennuksen pienentyminen parantaa merkittävästi kevätikutuisten kalojen kudun ja kevätkalastuksen onnistumista ja veden laatu paranee kevättalvella tekojärven matalilla alueilla. Hankkeella on hakijan mukaan positiivisia vaikutuksia tekojärven virkistyskäyttöön (veneilylle, uinnille ja kalastukselle). Lupaehdon muuttaminen esitetyllä tavalla vaikuttaa hakijan mukaan myönteisesti Hautaperän tekojärven tilatavoitteen saavuttamiseen ja vedenlaatuun. Hankkeella ei hakijan mukaan ole vaikutusta kaavoitukseen, pohjavesiolosuhteisiin, kuivatusalueisiin, Kalajoen alaosan (Alavieska–Ylivieska) merkittävän tulvariskialueen tulvantorjuntaan eikä hankkeen vaikutusalueella sijaitsevaan Tervämäen muinaismuistoon.

Hakijan mukaan lupaehdon muuttamisesta saatavia hyötyjä ovat Hautaperän tekojärven kesäajan veden tavoitekorkeuksien saavuttaminen, positiiviset vaikutukset virkistyskäytölle, kevätikutuisten kalojen kudun ja kevätkalastuksen onnistumisen parantuminen ja tekojärven matalien alueiden kevättalviaikaisen veden laadun paraneminen.

Hautaperän tekojärven säännöstelyluvassa ei ole vedenlaatuun tai kalatalouteen liittyvää jatkuvaa tarkkailuvelvoitetta. Hakija ei pidä tarkkailuvelvoitteen määrittämisestä tarpeellisenä, koska hanke vähentää säännöstelyhankkeen mahdollisia haitallisia vaikutuksia veden laatuun ja ekologiseen tilaan.

Hakemuksen liitteenä on toimitettu Hautaperän tekojärven rakentamista ja Kalajoen vesistön säännöstelyn liittyvät seuraavat päätökset: Pohjois-Suomen vesioikeuden päätökset nro 44/74/I, 33/84/III ja 54/93/2, vesiyläoikeuden päätös nro VYO/169, korkeimman oikeuden päätös nro 1329/79 ja Pohjois-Suomen ympäristölupaviraston päätös nro 1/06/2. Hakemuksen

liitteenä on toimitettu myös Pohjois-Suomen vesioikeuden päätös nro 45/74/I koskien Hinkuan voimalaitoksen rakentamista Hautaperän altaan säännöstelypadon yhteyteen. Edellä mainitut päätökset sisältävät henkilötietoja, jonka vuoksi niitä ei julkaista internetissä aluehallintoviraston sivuilla, mutta ne ovat nähtävissä aluehallintovirastossa tai saatavilla erikseen pyydetessä.

Vahinkoarvio

Hakijan mukaan hankkeesta ei aiheudu korvattavaa vahinkoa tai haittaa.

Kuulutuksen ja hakemusasiakirjojen nähtävilläpito

Tämä kuulutus ja hakemusasiakirjat pidetään nähtävillä **7.5.–14.6.2021** aluehallintovirastojen verkkosivuilla osoitteessa <https://ylupa.avi.fi>.

Muistutusten ja mielipiteiden esittäminen

Muistutuksia hakemuksesta voivat esittää ne, joiden oikeutta tai etua asia saattaa koskea (asianosainen). Muilla kuin asianosaisilla on oikeus esittää mielipiteensä hakemuksesta.

Kirjalliset muistutukset ja mielipiteet voidaan esittää vapaamuotoisesti.

Ohjeet muistutusten tekemiseen

Muistutuksista tulee käydä ilmi seuraavat seikat:

- muistuttajan nimi, postiosoite, mahdollinen sähköpostiosoite ja puhelinnumero
- yllä mainittu hakijan ja hakemuksen nimi sekä diaarinumero **PSAVI/4912/2020**
- mikäli muistutus koskee kiinteistöä, kiinteistön nimi, rekisterinumero, kiinteistörekisterikylä ja kunta (kiinteistötunnus)
- yksilöidyt vaatimukset sekä niiden perusteet
- muistuttajan tai asiamiehen allekirjoitus, ellei muistutusta toimiteta sähköisesti
- mahdollisen asiamiehen valtakirja tai toimitettaessa muistutus sähköisesti, selvitys asiamiehen toimivallasta.

Muistutukset ja mielipiteet pyydetään toimittamaan **viimeistään 14.6.2021** ensisijaisesti sähköistä muistutuslomaketta käyttäen avi.fi/sahkoiset-lomakkeet tai sähköpostilla (kirjaamo.pohjois@avi.fi) tai kirjallisina postitse (Pohjois-Suomen aluehallintovirasto, Ympäristöluvut, PL 6, 13035 AVI). Tieto päätöksen antamisesta (pätöksen tiedoksiantokuulutus) tullaan lähettämään sähköpostitse niille muistutuksen/mielipiteen tehneille, joiden muistutuksesta/mielipiteestä ilmenee sähköpostiosoite.

Kiinteistön osaomistajaa pyydetään toimittamaan tämä tiedoksianto myös kiinteistön mahdollisille muille haltijoille.

Tiedoksianto järjestäytymättömien osakaskuntien osakkaille

Hakemuksessa tarkoitetulla hankkeella saattaa olla vaikutuksia myös seuraavilla yhteisillä maa- tai vesialueilla:

69-401-876-2	Vesialue
69-401-876-8	Talon Nro 59 Yht. vesialueet
69-401-876-15	Talon Nro 34 Yht. vesialue
69-401-876-17	Talon Nro 38 Yht. vesialue
69-401-878-3	Savipaikka
69-401-878-17	Yht. alueet
69-401-878-30	Myllypaikka
69-401-878-32	Yht. alueet
69-401-878-42	Mudanottoaikka

POHJOIS-SUOMEN ALUEHALLINTOVIRASTO

puh. 0295 017 500
fax 08 3140 110

kirjaamo.pohjois@avi.fi
www.avi.fi/pohjois

Linnankatu 1-3
PL 6, 13035 AVI

Lisätietoja antavat

ympäristölakimies Marjo Torro, puh. 0295 017 654

ympäristöneuvos Valtteri Niskanen, puh. 0295 017 659

sähköposti: etunimi.sukunimi@avi.fi